

เทศน์เช้า วันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๙

พระอาจารย์สงบ มนัสสนุโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขาว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมะ วันนี้วันพระ ตั้งแต่เช้าพรรษามา เราอธิษฐานพรรษา งดเหล้าเข้าพรรษา
ร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์

สี่เลน สุกดี ยนฺติ สี่เลน โภคสมุปทา

มีความสุขสบาย มีทรัพย์สินที่เหลือจากการซื้อขายของของเมา

สี่เลน สุกดี ยนฺติ สี่เลน โภคสมุปทา

นี่พูดถึงชาวพุทธต้องมีศีลมีธรรม ถ้ามีศีลมีธรรม เราวันพระ วันโกน เราแสวงหาบุญกุศล
ใส่หัวใจของตน

เท้า หน้าที่ของมันเป็นคือไว้เดิน ไว้วิ่ง มือเอาไว้เขียนหนังสือ ปากเอาไว้ทานอาหาร

หัวใจมันทุกซอก

หน้าที่ของใจๆ ใจ คนเราเกิดมามีกายกับใจๆ ทางวิทยาศาสตร์เขาก็พิสูจน์ได้ โดยการ
เจ็บไข้ได้ป่วยเขาดูแลรักษา ถ้าทางการแพทย์ ทางจิตวิทยา จิตวิทยาเขาทำวิจัยขึ้นมา เขาก็มียา
ของเขาเพื่อรักษาให้จิตมันไม่ฟุ้งซ่าน ให้จิตมันไม่ทำลายเรา

ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไง อาสวักขยญาณ ทำลายอวิชชาในหัวใจ
ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธรรมๆ ได้
พระอัญญาโกณฑัญญะมีดวงตาเห็นธรรม รัตนตรัย พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ พระพุทธ
พระธรรม พระสงฆ์ ตั้งแต่สมัยพุทธกาล เห็นไหม

คนเรามีกายกับใจๆ หน้าที่ของร่างกายก็ทำมาหากิน ใช้ชีวิตของเรา หน้าที่ของหัวใจ ศึกษาหาความรู้ มีสติปัญญาเพื่อความสงบสุขในชีวิตของตน ถ้ามีอำนาจวาสนา พังธรรมๆ ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้วฝึกหัดปฏิบัติของเราขึ้นมา

ถ้าฝึกหัดปฏิบัติของเราขึ้นมา เห็นไหม ตั้งแต่ทางโลก มีศีลมีธรรม มีศีลมีธรรมนะ ไม่รบกวน ไม่เบียดเบียนสังคม ไม่ทำให้สังคมบอบช้ำ ทำให้สังคมมั่นคงแข็งแรง แล้วครอบครัวของเราก็มั่นคงแข็งแรง

คนมีศีล มีรั้วรอบขอบชิด มีรั้วรอบขอบชิด มีหนักมีเบาในชีวิตของตน

ถ้ามีธรรมๆ ขึ้นมาไง ความสงบสุขๆ ทำไมคนเขามีศีลมีธรรม ทำไมเขามีความสงบสุขของเขา ใจของเราจะหาความสงบสุข จะหาความสงบสุขมาจากไหน ถ้าหาความสงบสุขมาจากไหน มีอำนาจวาสนาของเราไง เราจะฝึกหัดปฏิบัติของเรา

คำว่า “ฝึกหัดปฏิบัติของเรา” เห็นไหม คนที่ทางโลกเขาว่า พวกนี้มันมีเวลาว่างมาก มันไปวัดไปวา มันไม่ทำมาหากินของเขาไง

ทำมาหากิน ทำมาหากินเพื่อเลี้ยงปากเลี้ยงท้อง หน้าที่ฝึกหัดปฏิบัติหัวใจของเราให้มันอยู่ในศีลในธรรม ถ้าอยู่ในศีลในธรรม ครอบครัวมีความสุข สังคมมีความร่มเย็นเป็นสุข

แล้วถ้าเราฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา ทำความสงบของใจให้ได้ สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี ไม่ต้องไปหาความสุขที่ไหน ความสุขในร่างกายนี้ ความสุขในหัวใจดวงนี้ แต่เวลามันพุ่งมันชานขึ้นมา มันทุกข์มันยากขึ้นมา มันบีบมันคั้นขึ้นมา

แล้วเวลามันระหกระเหิน จิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ เวลาเกิดขึ้นมาดีใจ มีความชื่นใจทั้งนั้น เวลาจะพลัดพรากจากกัน เจ็บไข้ได้ป่วยขึ้นมา กุมมือกันไว้เลยนะ อย่าทอดทิ้งกัน อย่าทอดทิ้งกัน

มันเป็นไปไม่ได้หรอก เวลาเกิด เราเกิดคนเดียวไง เวลาเกิดแล้วมีครอบครัว เราก็มียาติ มีตระกูลของเราขึ้นมาไง

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสละราชวังออกไป เข้าป่าเข้าเขาไป ผีก็หัดปฏิบัติขึ้นมา จนเป็นพระอรหันต์ เป็นพระอรหันต์ตรงไหน

ตรงที่ออกมา ๖ ปี มีความทุกข์มีความยากขึ้นมา เพราะอะไร ปากมีไว้ทานอาหาร ถ้ามี เอาไว้เดิน มือเอาไว้เขียนหนังสือ จิตมันคิดมันวิตกกังวลไปทั้งนั้นนะ ถ้าเรายังชำระล้างกิเลส ไม่ได้ เรายังทำความสงบของใจเราไม่ได้ ใจเรายังไม่คิด เป็นไปไม่ได้ ห้ามอะไรก็ห้ามได้ทั้งนั้น นะ ห้ามความคิดตัวเองห้ามไม่ได้ แล้วมากำหนดอานาปานสติ ใจมันก็สงบสุขเข้ามา สงบสุข เข้ามาแล้วมันมีกำลังของมัน มีกำลังของมันคือมีสติสัมปชัญญะไง

สมาธิ จิตไม่พาดพิงอารมณ์ใดๆ ทั้งสิ้น มีสติสัมปชัญญะควบคุมดูแลของตน เวลาน้อม ไปมันรู้มันเห็น บุพเพนิวาสานุสติญาณ รู้อดีตชาติ

คำว่า “รู้อดีตชาติ” รู้ด้วยสติด้วยปัญญา ไม่ใช่รู้ด้วยความมัวเมา ไม่ใช่รู้ด้วยความ ครอบงำ ไม่ใช่รู้ด้วยอุปาทานหมู่

นี่มันรู้ด้วยสติด้วยปัญญาของตน จุตูปปาตญาณ รู้อนาคต เห็นหมดนะ แต่มี สติสัมปชัญญะ

มีสติสัมปชัญญะตรงไหน

เพราะว่าไอ้มันไม่ใช่ มันไม่ใช่ ดึงกลับหมดนะ สมาธิส่งออกไปรับรู้ก็ได้ มีสติปัญญา ดึง กลับมาก็ได้ สมาธิมันถึงมีสติ แล้วมีกำลังของมัน มีกำลัง มันรู้มันเห็นของมันโดยข้อเท็จจริงไง

ไอ้เรารู้ เราเคลิบเราเคลิ้มว่าเราเป็นผู้วิเศษ เราเป็นผู้มีอำนาจวาสนา

ตายอยู่นั่นแหละ เวลาเป็นความจริงความจริงขึ้นมา อาสวัชฌญาณทำลายอวิชชา ทำลาย อวิชชาคือความไม่รู้ ไม่รู้ว่าเกิดอย่างไร ตายอย่างไร เกิด อะไรมาเกิด เวลาตาย อะไรตาย แล้ว อะไรตายไปแล้วเหลืออะไร แล้วที่เหลือมันไปไหน นี่มันไปของมัน เห็นไหม

ถ้าเรามีอำนาจวาสนา เราฝึกหัดปฏิบัติของเราไป ความสงบสุขในหัวใจดวงนี้

คนเกิดมามีกายกับใจ เรื่องหน้าที่ของหัวใจ มีหน้าที่คิด มีหน้าที่กว้านเอาฟืนเอาไฟมาเผาตัวเอง มีหน้าที่คิดดีคิดชั่ว เวลาคิดดีๆ ปัญญาชนๆ ที่เขาคิดดีงาม ความคิดที่ดีงามเป็นประโยชน์กับตนเอง และเป็นประโยชน์กับคนอื่นด้วย แต่ทิวภูมิมานะของคนมันแตกต่างกันไป ถ้าทิวภูมิมานะของคนแตกต่างกันไป คิดดีๆ ก็บวกกันด้วยความคิดดีใจ

ทำไมคิดดีต้องไปบวกกันนะ เขาคิดดีก็คิดดีของเขา เราคิดดีของเรา เพราะคิดดีมีหยาบมีกลาง มีละเอียดใจ ใจคนคิดที่ดีอย่างหยาบๆ เขาว่าแค่นี้พอ ใจความดีอย่างละเอียดบอกว่า โอ้ย! ใจนี้มันยังน้อยไป ต้องทำอีก

อู้ฮู! ญาคิดดีแล้วยังต้องวุ่นวายอีกขนาดนั้นหรือ

นี่อยู่ที่การพัฒนากาย เห็นไหม เวลาฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา ขณิกสมาธิ อุปปจารสมาธิ อัมปนาสมาธิ สมาธิมีขั้นตอนของมันอย่างไร สมาธิ ศีล สมาธิ ปัญญาใจ

ถ้าไปเข้าฌานสมาบัติ ปฐมฌาน ทุตติยฌาน ตติยฌาน จตุตถฌาน อากาสนัญญายตนะ วิญญูณัญญายตนะ อากิญจัญญายตนะ เนวสัญญานาสัญญายตนะ นั้นเป็นสมาบัติ ๘ นั้นนะเวลาทำสมาธิแล้วมันเข้าออก คือมันส่งออกใจ มันเพิ่มกำลังของมันด้วยการเพิ่ม การเข้าแล้วถอย ถอยแล้วเข้า เพื่อให้จิตมันเคลื่อนไหว ใจนั้นมันจะเป็นเรื่องฌานโลกีย์ มันเป็นเรื่องของที่มีประจำโลกของเขาอยู่แล้ว

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปฏิเสธ ปฏิเสธเพราะอะไร เพราะเราทำของเราอยู่นี้มันก็หลงใหลอยู่แล้ว แล้วไปเอาเครื่องอย่างนั้นนะ แล้วจิตมันมีกำลังโดยตัวเองไม่รู้ตัว พอไม่รู้ตัว โอ้ย! ไปรู้อย่างนั้น

เฮอ!

จิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะมันเกิดมาไม่รู้ก็ภพก็ชาติ ใครสร้างเวรสร้างกรรมไว้ในใจนั้น เวลาเข้าถึงตรงนั้นมันจะมีกำลังของมัน แล้วกำลังของจิตก็แตกต่างกันไป

กำลังของจิต ถ้ามีครูบาอาจารย์ที่ดีงามใจ ท่านให้ตั้งสติไว้ แล้วพยายามทำให้สงบเข้ามา แล้วไม่ให้มันส่งออก รั้งมันอย่างไร ดูแลอย่างไร รักษาอย่างไร นี่แค่สมาธินะ แค่สมาธิก็แค่สามัญสำนึกของเราเนี่ย พระพุทธศาสนา ศีล สมาธิ ปัญญา ยังไม่เกิด

ไ้ปัญญที่เกิดขึ้น นี่เขาเรียกว่าสัญชาตญาณ หน้าที่ของจิตใจ หน้าที่ของหัวใจคือหน้าที่มีความรู้สึกนึกคิด เรามีความรู้สึกนึกคิดขึ้นมา จะคิดมากคิดน้อยขนาดไหน ถ้าอยากจะจบดอกเตอร์ต้องทำวิทยานิพนธ์ ต้องมีผลงานของตัวเอง ต้องมีการรวบรวมรวบรวม

สมาธิมันไม่เป็นอย่างนั้น ปัจจัตตัง สันทิฏฐิโก คำว่า “ปัจจัตตัง สันทิฏฐิโก” รู้เฉพาะตนขึ้นมาไง แล้วรู้เฉพาะตน รู้เฉพาะตนที่ไหนล่ะ

ผิดและถูก

ถ้าผิดนะ มันเผา มันเป็นพื้นเป็นไฟ ถ้าถูกนะ โอ้! ร่มเย็นเป็นสุข

ถ้าผิด ทำไมทำแล้วไม่เป็นอย่างนั้น ไม่เป็นอย่างนั้นนะ ทำไมคนเขาไม่นับถือเรา ทำไมคนไม่เชื่อเรา

นี่มันผิด เพราะมันร้อน ไปกว้านเอาแต่ข้างนอก เอาแต่การยืนยันจากสังคม ไม่ใช่ยืนยันจากปัจจัตตัง สันทิฏฐิโก

ถ้ามันคิดถูกนะ โอ้โฮ! ข้างนอกเขารุ่นวายเต็มที่เลย เราเนี่ยฉลาดมาก ด้วยสติ ด้วยคำบริกรรม มันหดสั้นเข้ามา หดสั้นเข้ามาเป็นใจของตน มันมีความปกติสุข แล้วเขาจะรู้กับเราได้อย่างไรล่ะ

ทำไมถ้ามันผิด ทำไมต้องให้เขายืนยัน ต้องให้เขามาเคารพนบนอบล่ะ

เคารพนบนอบมันก็เป็นการโกลาหล่ง มันทำให้ทำสมาธิไม่ได้ไง

โอ้ย! ถ้ามันสงบสุขนะ มันรู้ในตัวเอง เห็นไหม เป็นสัมมาสมาธิไง แล้วสัมมาสมาธิ ที่มีคุณค่า มีคุณค่าที่ในหัวใจของเราไง ปัจจัตตัง สันทิฏฐิโก รู้เฉพาะตน แล้วคนอื่นรู้กันไม่ได้ เว้นไว้แต่ครูบาอาจารย์

เพราะครูบาอาจารย์ทุกคน แม้แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปเผชิญกับเจ้าลัทธิต่างๆ ๖ ปี หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านระหกระเหินมาก่อน เริ่มต้นตั้งแต่ออกฝึกหัดปฏิบัติแล้วเวลามันสงบระงับด้วยความเป็นจริง ถ้ามันสงบระงับด้วยความเป็นจริง มันจะยกขึ้นสู่วิปัสสนาได้

ไอ้ที่มันอืดอยู่แค่นี้ แล้วทำอะไรไม่ได้ มันร้อน สละทิ้งชีวิต ทำความดีนี้ท่วมเทเต็มที
ทำไมมันร้อนๆ

ก็เอาผลงานทางโลกไป ก็ทำดีแล้วไง เดี๋ยวกรรมก็เดินแล้ว นั่งก็นั่งแล้ว ศรัทธาก็ศรัทธา
มากมายมหาศาลเลย ทำไมมันร้อน

มันร้อน ก็เลสมันยิ่งร้อนใหญ่

เวลาครูบาอาจารย์ของเราบอก ทุกคนลูกศิษย์ลูกหาจะมาถาม

“เมื่อก่อนดิฉันก็เป็นคนดีดี อะไรก็อะลุ่มอล่วยได้ ตอนนี้อยู่! มันหงุดหงิดไปหมดเลย
แต่ไม่ได้เลย มันลุกเป็นไฟเลย”

ครูบาอาจารย์ที่ท่านฝึกหัดปฏิบัติมาแล้วนะ แต่เดิมผ้าชีวรี่ไว้เช็ดเท้า เช็ดเท้ามันก็
สกปรกอยู่นั่นนะ ผ้าชีวรี่ได้ซักสะอาดแล้วมันเป็นผ้าขาว ผ้าขาว ผุ่นผลงอะไรมันก็รู้เห็นใจ

จิตไม่เคยฝึกไม่เคยหัด มันก็เป็นจิตโดยธรรมชาติ โดยหน้าที่รู้คิด หน้าที่กว้านเอา
ผลประโยชน์กับมันใจ มันก็เหมือนผ้าชีวรี่ อะไรมันก็รับได้ทั้งนั้นนะ ไม่เป็นไรทั้งนั้นนะ

แต่วันไหนมันซักให้มันสะอาดไปแล้วนะ อะไรจะมาเตะ เอ๊ะๆ มันมีสติ แล้วมัน
หงุดหงิดนะ ทำดีแล้วไม่ได้ดี ทำดีแล้วคนไม่ส่งเสริม ทำดีแล้วไม่มีใครคุ้มครองดูแลให้ภาวนา
ทำดีแล้วสังคมทำไมไม่หยุดนิ่งๆ ให้เราภาวนา มันคิดไปทั่วนะ

หงุดหงิดๆ มันเป็นเรื่องธรรมดา ถ้าคนที่ฝึกหัดปฏิบัติแล้ว เวลาพัฒนา จากผ้าชีวรี่มัน
เป็นผ้าขาว เป็นผ้าขาวเลยนะ เห็นไหม

คูลี หัวใจของคนชุ่มตม เป็นโคลนเป็นตม เวลาพุทโธๆ นะ สารส้มแกว่งจนมันเป็นน้ำใส
ถ้ามันใสสะอาดขึ้นมามันก็เป็นประโยชน์กับจิตของตน มันก็มีความสุข เห็นไหม

ความสุขไปหาที่ไหน

หน้าที่การงานของเรา เป็นการชื่นชม เป็นกระแสสังคม สังคมที่นับหน้าถือตาอย่างนั้น เราเกิดมาเป็นมนุษย์ เราอยู่ในสังคม เราก็ต้องทำหน้าที่การงานของเราเพื่อความมั่นคงในชีวิตของตน แล้วชีวิตมีไว้ทำไม

มีไว้ศึกษา มีไว้ค้นคว้าให้มีศรัทธาในพระพุทธศาสนา มีศรัทธาในพระพุทธศาสนาก็มีศรัทธากับหัวใจของตน พุทธะ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน ถ้ามีศรัทธาในหัวใจของตน แล้วฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมาในหัวใจของตน

ถ้าใครทำความสงบของใจเข้ามาได้ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าองค์เป็นๆ เลยอยู่กลางหัวอกนี้ แล้วถ้ามันเป็น วันพระๆ เห็นไหม พระเกิดตรงนี้ เกิดตรงที่หัวใจเราดีงาม มันสงบสุขนะ แล้วของภายนอกเป็นเรื่องของสังคม

เราปลูกบ้านปลูกเรือน เราก็มีบ้านเรือนข้างเคียงทั้งนั้นนะ จิต จิตมันก็มีอารมณ์ความรู้สึกที่มันจรมาจากหัวใจ ที่มันกระทบในใจมาตลอดทั้งนั้นนะ แล้วถ้าวันไหนมันสงบสุขขึ้นมา บ้านของตน พุทธะ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน มันจะเชื่อมั่นในพระพุทธศาสนาขนาดไหน มันจะเชื่อมั่น มันจะเคารพ มันจะบูชาเลย

แล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาอาสวัคชญาณ ทำลายอวิชชา มันทำอย่างไร

ถ้ามีครูบาอาจารย์ที่ดีงาม ท่านจะบอกว่า สมถกรรมฐาน ฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมาให้เป็นวิปัสสนากรรมฐาน วิปัสสนาคือใช้สติปัญญา รู้แจ้งแทงตลอดกิเลสในหัวใจของตน

แต่ถ้าไม่มีอำนาจวาสนา พอจิตสงบสุขขึ้นมา อุปาทานหมู่ นิพพานว่างหมดเลย ว่างหมดเลย เดี่ยวมันก็เสื่อม แล้วพอเสื่อม มันก็จำอารมณ์อย่างนั้นนะ เขาเรียกว่าสัญญา มันเคยเป็นเคยได้ เคยเป็นเคยได้ มันเป็นอดีตอนาคต แก่กิเลสไม่ได้

ถ้าเป็นเงินตรามันยังได้นะ ยังกู้ยืมกันนะ อดีตอนาคตจ่ายดอกเบี้ย แต่ถ้าเป็นการปฏิบัติ นะ นั่นนะเป็นโทษ เป็นโทษเพราะจิตมันไม่เป็นปัจจุบัน มันไปคิดแต่อดีต คิดแต่อนาคต มันส่งออกไปทั้งหมด แล้วมันทิ้งตัวมันเอง ทิ้งภวาสวะ ทิ้งภพ แล้วบอกว่า ธรรมะมีอยู่โดยดั้งเดิม โยนมันทิ้งหมดเลย แล้วว่าง นิพพาน

พอมันเสื่อมแล้วมันทุกข์ แล้วพอมันทุกข์ขึ้นมาะ พอมันไปกระทบขึ้นมา มันทุกข์สอง
ชั้นสามชั้น เห็นไหม ผ้าชีวิกับผ้าขาวไหม

ไฉนก็เหมือนกัน ไม่เคยปฏิบัติเลยมันก็ทุกข์อย่างหนึ่ง พอปฏิบัติแล้ว ฝึกหัดปฏิบัติขึ้น
มาแล้วก็ทุกข์อีกอย่างหนึ่ง

อย่างนี้ปฏิบัติให้มันทุกข์ขึ้นไปอีกหรือ

มันก็พัฒนา เห็นไหม ทหาร ดีหนึ่งประเภทหนึ่ง เขาต้องให้ล้วงใบดำ ใบแดง ถ้าประเภท
สอง ประเภทสาม ถ้าพอแล้วเขาไม่เอา

จิตใจของคนถ้ามันไม่ดีหนึ่งประเภทหนึ่ง มันไม่ฝึกหัดขึ้นมาให้รู้จัก อตฺตา หิ อตฺตโน นา
โถ ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารถนาหรือสัตว์ชนสัตว์ ก็รู้หัวใจของ
ตน เราทำสมาธิไม่ได้ เราไม่รู้จักตัวตนเราเอง แล้วตนมาแก้ไขตนได้อย่างไร แล้วตนที่เวียนว่าย
ตายเกิดในวัฏฏะมันต้องแก้ที่ภवासวะ ที่ภพนั้น แก้ถึงที่สุดแล้วมันทำลายภพ ทำลายชาติ จบ
เลย

นี่ไง วันพระ สำคัญที่เรามีสติมีปัญญา

ทาน ศีล ภาวนา ทำทานร้อยหนพันหนไม่เท่ากับถือศีลบริสุทธิ์หนหนึ่ง ถือศีลบริสุทธิ์ร้อย
หนพันหนไม่เท่ากับทำสมาธิได้หนหนึ่ง ที่เขาทำบุญทำกุศลกัน ขวนขวายกัน เรานั่งสมาธิ
เราฝึกหัดปฏิบัติ มันมีคุณค่ากว่ามาก เพราะอะไร เพราะมันฝังที่ใจดวงนั้นเป็นจริตเป็นนิสัย

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระโพธิสัตว์ ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย ไม่มี
การเวียนวรรค ต่อเนื่องมาตลอด หัวใจถึงมีสัจจะมีความจริง ฝึกหัดปฏิบัติถึงที่สุดแห่งทุกข์ เอวัง